

Nap

Májusban ismét sokan késve küldték be észleléseiket, vagy egyáltalán be sem küldték... Júniusban már javult a helyzet valamelyest.

A csoportok a -10° -os szélességen követik egymást csaknem hézagmentesen. Csak három északi AA volt látható májusban.

4-én nyugszik egy nagy D típusú AA, tőle délre egy B.

Közben 2-án kel egy pórús, mely B típusúvá fejlődik, 4-én a CM-en C típusú -12° -on (NOAA 0605). 5-re kialakul a követő folt is, 10-én nyugszik.

Három nappal utána -10° -on egy kis C követi, de 5–10-e között elhal.

10-én már a korongon van a NOAA 0606-os H típusú AA -10° -on, és 20° -kal keletebbre egy kis C, a 0608-9. A 0606 11-től szabadszemes, dupla umbrával. 14-én a CM-en legnagyobb 220 MH. Szerkezete stabil. 17-ére összeesik 60 MH-ra, 19-én nyugszik monopolárként.

A 0609-es 12-én kezd dúsulni, a penumbrás foltok száma nő. 13/14-ére robbanászerűen megnő a területe (230 MH), a vezető kisebb és több foltból áll, a követő nagy, szabálytalan PU benne és körülötte sok pórussal. 15-ére (CM-átmenet) két nagy, szabálytalan szerkezetű folt alkotja. A vezető az aktívabb. 17-én 320 MH, 21-én 90 MH, 25-én már csak pórús, 26-án nyugszik. Ez is szabadszemes 14–18-ág. Hivatalosan két csoport volt.

14-én keletkezik tőlük északra a CM-en $+10^\circ$ -on a 0612-es B, mely 15-ére D típusú AA. 17-én C, a követőn a PU. 19-én nyugszik pórushalmazként.

14-én kel a 0613-as I típusú AA (a 0596 visszatérője?) stabil folt. 19-én CM-en, 25-én nyugszik változatlanul.

16-án kel $+17^\circ$ -on a 0615-ös monopolár. 19-én megnyúlik, két umbrája van. 21-én CM-en, 25-én ismét monopolár, 27-én nyugszik.

15-én a 0613 előtt keletkezik 15° -nál egy kis D típusú AA. 18-án CM-en. Valószínűleg életben marad 24-ei nyugvásáig.

25-én már a CM-en van a 0618-as H típusú AA, 380 MH-val ekkor a legnagyobb. -9° és -15° szélességek között terül el. Délen egy fejlődő foltív, melynek PU-i 26–28-án összeolvadnak. Az ív alatt északra egy közepes folt, pórusok kíséretével. Sok a pórús

Folytatás a 31. oldalon!

Észlelő	Észl.	Műszer
Bartha Lajos (Budapest)	58	5 L
Géczi Orsolya (Budapest)	2	11,4 T
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	6	CCD
Keszthelyi Sándor (Pécs)	38	Sz
Keszthelyiné Sragner Márta (Pécs)	45	Sz
Kiss Barna (Felsőzsolca)	37	20 T
Kren Gustav (Zágráb, HR)	30	13 L
Ladányi Tamás (Veszprém)	2	8 L
Ravasz Bálint (Orosháza)	5	5 L
Vida Tibor (Pécs)	53	3,5 L
Észlelések száma:	131	+ 145
Észlelt napok száma:	20	+ 30
Foltcsoport MDF:	3,5 +	3,3
Fáklyamező MDF:	2,3 +	1,7
R-SIDC MDF:	41,5 +	43,2
Szabadszemes Mdf:	0,5 +	0,4

nyúlt nyomokat nem. Földközeli égitesteknél gyakran előfordul, hogy egy-két perc expozícióval elérhetnénk azt a határfényességet, amely a kisbolygó észleléséhez kell, ám a gyorsan mozgó objektum ezalatt elmozdul, így fénye nem egy pontba esik, és nem lesz látható a képen. Az elektronikus képrögzítésnek hála, ma már erre is van megoldás. Az asztrometria programok képesek az égitest elmozdulásának megfelelő mértékben elcsúsztatni a képeket és úgy összeadni azokat. Az összeadott képen a csillagok ugyan vonallá alakulnak, ám az összegkép lemezkonstansait az első, még pontszerű csillagokat tartalmazó kép alapján határozzák meg. Ezzel a módszerrel egy 30 cm-es távcsővel akár 20–21 magnitúdós kisbolygók is elérhetővé válnak.

Következő számunkban arról lesz szó, hogy miként válasszuk ki az észlelésre érdemes objektumokat és hogyan szerezzük meg ezek adatait.

SÁRNECZKY KRISZTIÁN

Folytatás a 28. oldalról!

és umbra. 27-ig szabadszemes, ezután a foltív darabolódik és kisebbedik. 31-én nyugszik.

28-án kel -15° -on a 0621-es kis D típusú AA, mely június 3/4-én a CM-en a legfeljettebb, ezután csökken mérete, 5-én B, 8-ára elhal. Mögötte még két A–B típusú AA is feltűnik.

5-én keletkezik a K-i félgömbön egy kis C típusú AA -10° -on, 8-án a CM-en mögötte egy B típusú AA-val, mely talán 5 napot élt.

10-én keletkezik a K-i félgömbön -12° -on egy B típusú AA, 12-én C kevés pórussal. 13-án elhal a CM-en.

10-én kel -11° -on egy visszatérő monopolár (0632), 15/16-án CM-en. 21-én nyugszik változás nélkül.

A hónap látványossága 13-ával kezdődik. Ekkor kel a 0634-es E típusú AA $+12^\circ$ -on. Két nappal később a másik félgömbön kel a visszatérő 0635-ös F típusú AA -12° -on. A 0634-gyel folytatva mindkét vége nagy, a követő ketté válik, és az É-i darab lassan elhal. A vezető eközben hízik, nyúlik, sok umbrát tartalmaz. 17–22-ig szabadszemes, 17-én 390 MH a területe. 18-án éri el a maximumot 420 MH-val; 19-én halad át CM-en. Ekkor a vezető 40 ezer km-es az AA hossza 170 ezer km. 22-ére három nap alatt a követő elhal. A vezető kerekedik, és monopolárként nyugszik 25-én.

14-én kel a 0635-ös E típusú AA -12° -on. Egy nagy vezető folt sok umbrával és két kisebb követővel. 18–23-áig szabadszemes. 18-ától szaporodnak a pórusok, egy új pórusmező keletkezik a követő D-i határánál, és az egész térség aktivizálódik. Púmezők alakulnak ki a foltközi térségben és pettyeződnek ki pórusokkal. 21-én a CM-en a legaktívabb, ekkor 510 MH. A foltok 40 ezer km-esek, az AA hossza 230 ezer km. Ezután csökken a pórusok száma, 27-én nyugszik E típusúként, alig kisebb méretekkel (24-én még 510 MH). A csoport mögött 20–23-án felbukkan egy kis D típusú AA.

27-én kel $+8^\circ$ -on egy I és -8° -on egy B típusú AA.

Ebben a hónapban a csoportok szélessége 5° – 15° között mozgott, de a legtöbb folt leginkább a 10° -on mutatkozott.

ISKUM JÓZSEF